

Gréckokatolíci si pripomínajú jubileum 250 rokov od kánonického potvrdenia Mukačevskej eparchie

20. septembra 2021 ✚ Krátke správy

V nedeľu 19. septembra uplynulo 250 rokov od kánonického zriadenia Mukačevskej eparchie. Pri tejto príležitosti boli v piatok 17. septembra v Užhorode oslavy. Archijerejskej liturgii v katedrálnom chráme Povýšenia sv. Kríža predsedal vladyka Fülöp Kocsis, arcibiskup a metropolita z Hajdúdorogu. Spolu s ním liturgiu slávil vladyka Cyril Vasiľ SJ, arcibiskup – eparchiálny biskup Košickej eparchie, ako aj domáci vladyka, mukačevský apoštolský administrátor, vladyka Nil Luščak OFM.

Na liturgii boli prítomní mnohí duchovní nielen domácej Mukačevskej eparchie, ale aj vzácní hostia, medzi inými archimandrita Jaroslav Lajčiak, protosynkel (vikár) Košickej eparchie. V zastúpení vladyku Milana Lacha SJ bol na liturgii aj ďalší rodák zo Slovenska, Marek Višňovský, protosynkel eparchie Parma z USA.

Významným medzníkom v živote eparchie bolo uzavretie Užhorodskej únie s katolíckou Cirkvou, ktoré sa uskutočnilo na zámku v Užhorode 24. apríla 1646. Pri tejto príležitosti sa zorganizovala vedecká konferencia, na konferencii vystúpili viacerí prednášajúci: Olexij Kurzakov SJ, vladyka Cyril Vasiľ SJ, Vasyl Pidhorský, Volodymyr Fenič a mnohí iní.

V 18. storočí si rímskokatolícki biskupi z Jágra začali nárokovvať moc nad mukačevskými biskupmi, ktorých považovali za svojich obradových vikárov. Na presadenie svojich nárokov sa neštítali použiť ani vojenskú silu. Situáciu vyriešil až zásah Márie Terézie a rímskeho pápeža Klementa XIV., ktorý vydal dňa 9. septembra 1771 bulu *Eximia Regalium*, ktorou „kánonicky erigoval“ Mukačevskú eparchiu.

Oficiálny vznik Mukačevskej eparchie sa datuje na 19. septembra 1771. Práve v tento deň vydal pápež Klement XIV. bulu začínajúcu slovami: „*Eximia regalium*“, ktorou kánonicky zriadil Mukačevské biskupstvo, ktorého deťmi sú gréckokatolícke metropolie Pittsburghu (USA), Prešova i Hajdúdorogu (Maďarsko), ako aj viaceré ďalšie biskupstvá. Hoci o biskupovi v Mukačeve máme písomné svedectvá už z 15. storočia, a hoci duchovenstvo práve tohto biskupstva vstúpilo roku 1646 do únie s Rímom, z pohľadu katolíckej Cirkvi neboli dokumenty o jeho právnom zriadení. Preto vďaka úsiliu cisárovnej Márie Terézie sa pred 250 rokmi skončil dlhotrvajúci zápas cirkvi o uznanie svojej samobytnosti.

V roku 1780 biskup Andrej Bačinský preniesol sídlo eparchie do Užhorodu. Na konci 18. storočia sa z Mukačevskej eparchie začali postupne vyčleňovať nové biskupstvá, keďže jej pôvodné územie bolo mimoriadne rozsiahle. V roku 1815, resp. 1818 bola z nej odčlenená aj Prešovská eparchia.

Značná časť slovenských farností na Zemplíne však stále ostávala pod správou Mukačevskej eparchie. Po II. svetovej vojne boli tieto farnosti dané pod správu Prešovskej eparchie, ale definitívne sa ich právny status vyriešil až zriadením Košického apoštolského exarchátu 21. februára 1997.

Dňa 1. novembra 1947 bol agentmi NKVD zavraždený mukačevský biskup Teodor Romža a 28. augusta 1949 prišlo k úplnej násilnej likvidácii gréckokatolíckej cirkvi na Podkarpatskej Rusi a majetok cirkvi bol odovzdaný do rúk pravoslávnych. V roku 1989 bola gréckokatolícka cirkev na Ukrajine opätovne legalizovaná, ale neprišlo k reštitúcii majetku, otázka majetku je dodnes príčinou napätia medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou na Ukrajine.

Po archijerejskej liturgii sa prítomní odobrali do krypty katedrálneho chrámu, aby sa pomodlili pri mieste posledného odpočinku zosnulého vladyku Milana Šášika CM, ktorý by sa práve v tento deň dožil 69 rokov, zomrel 14. júla 2020 (v deň pohrebu mukačevského gréckokatolíckeho eparchu Milana Šášika bol vymenovaný za apoštolského administrátora vtedajší pomocný biskup Nil Jurij Luščak).

BK

Titulný obrázok – wikimedia commons

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/greckokatolici-si-pripominaju-jubileum-250-rokov-od-kanonickeho-potvrdenia-mukacevskej-eparchie/>